

GIV NYT INITIATIV ET NAVN

DSF er på vej med et nyt samlet uddannelsesinitiativ, som giver medlemmerne bedre mulighed for kuser, træning og netværk.

DEN GODE BIOGRAFI

Det kræver åbenhed og vilje til ikke kun at fortælle den pæne historie, hvis et kunstnerportræt i bogform skal være interessant for læserne.

UFORMELT NETVÆRK

En række børneteatre over hele landet arbejder sammen i et løst netværk om at trække flere internationale forestillinger til Danmark.

#01 2012

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

81 JOB FORSVINDER PÅ DET KONGELIGE TEATER

KUNST MED SOCIAL MISSION DANS SKABER SMÅ STJERNER I NORDVEST

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26,
1903 Frederiksberg C
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59
Man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard,
Katja Holm (ansv.).

Annoncer sendes til: tf@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLF Grafisk Hus.
Design: ad-man.dk.

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.000 kr.
½ side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
Top-annonce (170 x 60) 2.000 kr.
Visitkort-annonce (112 x 30) 600 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (112 x 30) 300 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres reproklart,
digitalt på CD eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker:

Kontakt Tine Fangel - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Katja Holm, formand, Jesper Asholt, Dorte
Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Mette Frank,
Rasmus Hammerich, Ole Jacobsen, Henrik
Jandorf, Mette Marckmann, Thomas Magnussen,
Malene Melsen, Hassan Preisler, Ulla Ricklander,
Jacob Stage, Marie Louise Wille, Suppleanter:
Kristine M. Brendstrup, Laura Bro.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Sekretariatschef: Anders Friis Brorholt
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefjurist: Maj Hagstrøm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,
Jørgen Byrdal Kloch Larsen,
Berit Lassen (barsel) og
Jacob Tøffner (barselsvikar).
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

UDDELING AF PRODUKTIONSSTØTTEMIDLER

ANSØGNINGSFRIST: TORSDAG DEN 15. MARTS KL. 12.00

Der ydes fortrinsvis støtte til projektudvikling, hvor ansøgeren ønsker mulighed for at udvikle et givent projekt med mulighed for senere at søge støtte hos andre fonde.

Produktionsstøttemidlerne modtager ansøgninger til:

- Projekter, der yder væsentlige og nyskabende bidrag til dansk musik og film.
- Produktioner på cd, dvd og andre audiovisuelle produktioner.
- I særlige tilfælde kan der gives støtte til projektudvikling af andre typer projekter og formål af almen kulturel karakter, herunder uddannelsesformål.

Produktionsstøttemidlerne kan kun søges, hvis der er afleveret regnskab for eventuelt tidligere modtaget støtte fra disse midler.

Hvis du modtager bidrag fra produktionsstøttemidlerne, skal du være opmærksom på, at det kan have indflydelse på din dagpenget.

Der skal anvendes ansøgningsskema. Skemaet kan rekvireres hos forbundet eller downloades på www.skuespillerforbundet.dk. Ansøgninger, hvor der ikke er anvendt ansøgningsskema, vil ikke blive behandlet.

Ansøgningsskemaet udfyldes på pc eller med meget tydelig håndskrift. Alle ansøgningsfelter skal besvares, og konkret ansøgningsbeløb skal påføres.

Projektbeskrivelsen må fylde maks. 3 A4-sider, inkl. budget, kort cv og evtuelle bilag.

Ansøgningsskema samt projektbeskrivelse skal fremsendes/afleveres i

*5 samlede sammenhæftede eksemplarer.
Bilag kan ikke eftersendes!*

Videoer, cd'er m.m. må ikke vedlægges som bilag.

Ansøgningen sendes eller afleveres til:

Dansk Skuespillerforbund
Skt. Knuds Vej 26
1903 Frederiksberg C

Den skal være forbundet i hænde/afleveret senest

torsdag den 15. marts kl. 12.00.

Overholdes disse kriterier ikke, vil ansøgningen ikke blive behandlet.

Ansøgningen bliver behandlet i Produktionsstøtteudvalget og efterfølgende i bestyrelsen. Behandlingstiden er på ca. 10 uger.

Du er velkommen til at kontakte sekretær Karin Iwersen, ki@skuespillerforbundet.dk, hvis du har spørgsmål.

**OBS: Ansøgninger kan tidligst indsendes 4 uger før ansøgningsfristen.
Ansøgninger indsendt før dette, vil ikke komme i betragtning.**

4

#01 2012

6

7

12

81 JOB FORSVINDER

4

En sparerunde og flere ugers forhandlinger mellem ledelsen og de forskellige faggrupper endte med, at 81 stillinger, heraf 33 kunstneriske, nedlægges på Det Kongelige Teater.

NY HJEMMESIDE OG LOGO

6

Dansk Skuespillerforbunds nye hjemmeside gik i luften i starten af januar – og det samme gjorde det nye logo. Læs mere om de nye muligheder på sitet.

UFORMELT NETVÆRK

7

En række børneteatre har etableret et netværk, der er så uformelt, at nogle tøver med at kalde det et netværk. Målet er at få mere udenlandsk børneteater til Danmark.

24 MEDLEMMER FIK LEGATER

10

En række medlemmer inden for alle faggrupper har modtaget legater til uddannelse, studierejser og udvikling. Se hvem, der fik legater i år.

AT DANSE MED NORDVEST

12

Et nyt danse- og bevægelseshus åbner i Københavns nordvestkvarter i februar. Dansekapellet skal bl.a. være ramme for projektet Dans i Nordvest, hvor Københavns Kommune satser på, at kunsten kan holde nogle af bydelens rødder væk fra gaden.

DET SKAL OGSÅ GØRE ONDT

16

En vellykket biografi fortæller ikke kun "den gode historie". Hovedpersonen eller de efterladte skal være villige til, at det også gør lidt ondt. Det fortæller journalisterne bag en række biografier om kunstnere.

KURSER OG TRÆNING

19

Så er forårets kursus- og træningssæson skudt i gang. Der er alt fra yoga, skuespilteknik og sang til åbne torsdage, hvor du kan høre om bl.a. selvstændig virksomhed, fundraising og revision.

81 JOB NEDLÆGGES

SELV OM SPARERUNDEN RESULTEREDE I FÆRRE REGULÆRE FYRINGER, END FØRST VENTET, NEDLÆGGES OVER 80 STILLINGER. DET KAN IKKE UNDGÅ AT HAVE KONSEKVENSER, MENER BÅDE KUNSTNERNE OG DANSK SKUESPILLERFORBUND.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Den første udmelding fra ledelsen på Det Kongelige Teater var, at der skulle skæres 100 stillinger bredt på teatret. Efter flere ugers forhandlinger med tillidsfolkene på teatret endte tallet på 81. 33 af disse stillinger er kunstnerjob, og 18 er sceneteknikere. Cirka en tredjedel af de 81 stillingsnedlæggelser sker ved kontraktudløb, planlagte pensioneringer, nedlæggelse af ubesatte stillinger og lignende. Desuden er der indgået 42 frivillige aftaler om fratrædelse.

Det betyder, at 12 ansatte reelt er blevet afskediget. Der sker ingen reelle afskedigelser blandt kunstnerne i skuespillet og i operaen. Blandt balletdanserne har det været mere vanskeligt at indgå aftaler, da de fleste dansere vil miste deres pension, hvis de fratræder frivilligt.

Selv om det lykkedes at få antallet af regulære afskedigelser ned på 12, er det stadig en alvorlig situation for teatret, mener formand for Dansk Skuespillerforbund Katja Holm.

"Det kan ikke undgå af få konsekvenser for forestillingerne og for publikum, når staben af de kunstnere, der leverer teatrets produkter pludselig bliver så meget mindre. Og jeg finder det fortsat mærkværdigt, at man har valgt at gøre så stort et indhug i den kunstnerstab, der er drivkraften i de

ting, der skal trække publikum ind i husene og i sidste ende skabe omsætning og fortjeneste til teatret."

Ifølge teaterchef Erik Jacobsen har teatrets ledelse forsøgt at finde besparelser på alle fronter for at få økonomien til at hænge sammen i forhold til de kommende års tilskud. Men det har ikke været muligt at undgå at nedlægge job. Han siger:

"Det har gjort ondt, men var nødvendigt for at fastholde balancen i teatrets økonomi. Vi har søgt at tage så mange individuelle hensyn som muligt til de medarbejdere, som skal forlade os. Men også søgt at finde en balance, så vi fortsat kan være den gode arbejdsplads, der er forudsætningen for, at Det Kongelige Teater kan være et ambitiøst og stærkt teater fremover."

Alle de berørte kunstnergrupper har udtrykt bekymring og manglende tiltro til, at teatret fortsat kan sætte fx store operaer eller balletter med mange medvirkende op. Formand for operakoret, Pia Rose Hansen, har udtalt, at man med et kor på 40 mand ikke vil kunne opføre fx Wagner, Verdi og Strauss.

DSF-formand Katja Holm understreger, at hun opfatter reduktionen i ansatte kunstnere som et midlertidigt fænomen.

PÅ DET KONGELIGE

Fra forestillingen *Alceste*, med bl.a. Tuva Semmingsen, Henriette Neess Borup, Mireille Delunsch og Roger Smeets. Foto: Thomas Petri

"Jeg regner med, at den nye bestyrelse og teatrets ledelse vil vende hver en sten i forhold til andre typer af besparelser og nye initiativer i forhold til indtjening, så vi kan få genbesat de kunstnerjob, som lige nu må nedlægges pga. økonomisk krise. Jeg mener bestemt ikke, stillingsnedlæggelserne bør være permanente," siger Katja Holm. ■

Få timer inden Sceneliv gik i trykken meddelte opera-chef Keith Warner, at han fratræder sin stilling, pga. de seneste besparelser på teatret. Samtidig meddelte den kommende musikchef Jakub Hrusa, der siden oktober har fungeret som konsulent for Warner, at han alligevel ikke ønsker at tiltræde stillingen.

HER FORSVINDER JOBBENE

I alt 81 stillinger nedlægges på tværs af teatret.

Kunstnere: 33 (16 sangere i operakoret, 2 operasolister, 1 repetitør, 11 dansere, 3 skuespillere)

Sceneteknikere: 18

Støttefunktioner/administration: 30, heraf 5 ledere

Der er i forbindelse med samtlige fratrædelser og afskedigelser tilrettelagt individuelle forløb med tilbud om psykologisk bistand, jobrådgivningsforløb og evt. mulighed for økonomisk bidrag til videreuddannelse.

NY BESTYRELSE

Efter en periode helt uden bestyrelse udpegede kulturministeren midt i januar den bestyrelse, som i de næste fire år skal stå i spidsen for Det Kongelige Teater.

Formand: Stine Bosse

(medlem af en række bestyrelser og tidligere koncernchef for TrygVesta)

Bestyrelsen:

Direktør for see@art Lars Seeberg

Forhenværende departementschef i Justitsministeriet Michael Lunn

Kreativ direktør i Have Kommunikation Christian Have

Direktør i Golden Days Ulla Tofte

Koncernfinansdirektør i TDC A/S Pernille Erenbjerg

Violinist Grit Dirckinck-Holmfeld Westi *(medarbejderrepræsentant)*

Teatermaler David Andreas Drachmann Laureng *(medarbejderrepræsentant)*

NY HJEMMESIDE OG LOGO

DANSK SKUESPILLERFORBUND FIK I STARTEN AF JANUAR NY HJEMMESIDE, OG DET NYE LOGO BLEV SAMTIDIG TAGET I BRUG PÅ BL.A. BREVPAPIR OG KVERTER.

MODERNE LOGO MED HISTORIE

Det nye logo er en opdatering af det traditionelle Dansk Skuespillerforbund-logo, som er det eneste kendte logo for organisationen. Maskerne og laurbærrene er beholdt som symboler, men udtrykket er blevet mere moderne og enkelt – og maskerne har fået et mere venligt udtryk. Målet har været et moderne logo med rødder i historien.

Dansk Skuespillerforbund

MERE OVERSKUELIG HJEMMESIDE

Målet har været at skabe en hjemmeside, der informere medlemmerne fagligt, kunstnerisk og politisk på en mere overskuelig måde end hidtil.

Eksempler: Kontrakter og overenskomster er blevet lettere at finde. Bedre præsentation af kurser og lettere tilmelding. Og så kan du nu se, hvornår Dansk Skuespillerforbund's sommerhuse er ledige.

TÆTTERE PÅ HVERDAGEN

Både i sit visuelle udtryk og i sin præsentation er hjemmesiden kommet tættere på medlemmernes hverdag og kunstneriske virke. Samtidig afspejler den også, at vi er et kompetent fagforbund, der kan hjælpe medlemmerne.

FLERE TILBUD TIL MEDLEMMERNE

Vi får en bedre præsentation af den samlede Dansk Skuespillerforbund-butik. Det bliver mere synligt allerede, når man går ind på hjemmesiden, hvad Dansk Skuespillerforbund kan rådgive dig om, og hvilke tilbud forbundet har til medlemmerne.

DEBAT MELLEM MEDLEMMER

Som noget helt nyt har medlemmerne fået et Forum på hjemmesiden, hvor de kan diskutere og videndele med hinanden i forskellige debatgrupper. Du kan også leje din lejlighed ud eller sælge gamle møbler. Forum er lukket, og kun medlemmer kan logge ind med medlemsnummer og samme adgangskode som til Skuespillerhåndbogen. Forum er drevet udelukkende af medlemmernes eget initiativ. Besøg det, og inviter kollegerne med.

MERE FRA FORMANDEN

Nyt fra formanden er en nyskabelse. Her kan du følge med i, hvad Dansk Skuespillerforbund's formand mener om forskellige ting, i fx lederne i Sceneliv, i debatindlæg i medierne og i de høringssvar, som vi sender omkring fx ny lovgivning.

MERE PÅ ENGELSK

Hjemmesiden har fået flere sider og mere information på engelsk, og dermed er det blevet lettere for kunstnere fra udlandet eller de internationale samarbejdspartnere at finde de relevante oplysninger.

MOBILSITE PÅ VEJ

Der vil løbende blive arbejdet med udviklingen af hjemmesiden, både indhold og nye funktionaliteter. Og i løbet af foråret går et såkaldt mobil-site i luften. Hvis man fra en smartphone taster Dansk Skuespillerforbund's hjemmeside-adresse, vil telefonen automatisk gå på mobilsitet. Sitet indeholder udvalgte dele af hjemmesidens oplysninger, bl.a. Medlemslisten – så har du altid branchens telefonbog lige ved hånden.

FORTÆL OS, HVAD DU SYNES

I den videre udvikling af hjemmesiden er det vigtigt for Dansk Skuespillerforbund at få input fra medlemmerne. Hvad er godt, og hvad er skidt, og er der oplysninger, som er svære at finde?

Skriv til os på dsf@skuespillerforbundet.dk.

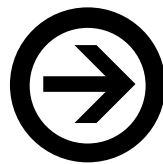

Foto fra forestillingen "h.g" af det schweiziske teater Tröckster P, som gæster flere danske teatre i foråret.

SVÆRERE BEHØVER DET IKKE AT VÆRE

ET HELT UFORMELT MEN EFFEKTIVT NETVÆRK HAR DE SENESTE ÅR ARBEJDET PÅ AT SKAFFE MERE INTERNATIONALT BØRNE- OG UNGDOMSTEATER TIL DANMARK. INITIATIVET ER SÅ TÆT PÅ GRÆSRØDDERNE, AT DET IKKE HAR NOGET NAVN, MEN HOVEDSAGEN ER, AT DET VIRKER.

Af Jacob Wendt Jensen

■ Fremgangsmåden er uformel og båret af den enkelte konkrete idé i et netværk, der opererer under radaren i det danske landskab for børne- og ungdomsteater. Ingen store blåstemplede officielle, forkromede planer og titler her. Netværket har ikke engang et navn, og et enkelt medlem tøver endda med at kalde "netværket" for et netværk.

"Vi lader jo bare være med at gøre tingene sværere, end de er".

Ofte halter det med økonomien, når det handler om at få udenlandsk børne- og ungdomsteater her til landet. Idéen om at slå sig sammen og dermed blive dygtigere og gøre det økonomisk lettere at hente udenlandske teatre til Danmark er nærliggende. Den opstod dog ved lidt af en tilfældighed for to år siden, da Henrik Gadegaard, der er

producent hos Teatret Gruppe 38 i Aarhus, tog nogle formuleringer fra Kunstrådets scenekunststudvalg om at "få flere gæstespil til landet" bogstaveligt, smøgede ærmerne op og gik i gang.

"Det fungerer meget enkelt. Når jeg ser en forestilling, der har potentiale til at spille hos os i Gruppe 38, ringer jeg til nogle af de andre børne- og ungdomsteatre og spørger, om de også har interesse i det pågældende stykke? Nogle svarer "ja" og andre svarer "nej". I det tilfælde, hvor jeg får idéen, så har jeg været den praktiske ankermand i det videre forløb, men det kan såmænd ligeså godt være en fra et af de andre teatre," siger Henrik Gadegaard.

LIGESÅ STÆRK SOM HOVEDSTADEN

Alene i Århus hos Gruppe 38 har man allerede haft en lille

Foto af Henrik Gadegaard fra Gruppe 38 og fra forestillingerne "Ægget klækker" af Teatteri Sudenenne og "Parachutists" af Teater Mala Scene.

håndfuld klassiske forestillinger på besøg.

"Der ligger også en værdi i, at vi får en geografisk spredning på de internationale gæstespil. Det er der noget skønt og flot i, når man tager i betragtning, at de fleste teatermidler naturligt nok er centreret i København. Hvis vi står sammen i provinsen, så kan vi mønstre et potentiale, der ligner det fra hovedstadsområdet. De forskellige egnsteatre med speciale i teater for børn og unge konkurrerer jo ikke indbyrdes, så der er tale om en meget ren positiv synergieffekt, når det gælder læring på tværs ude omkring i landet. Det knytter os også tættere sammen som teatre, og på den måde kan vi på en meget naturlig facon videreudvikle samarbejdet," siger Henrik Gadegaard, og fortsætter:

"Pointen med at dele de økonomiske udgifter og gøre hver enkelt forestilling billigere, når vi samlet set køber flere, er der også god logik i. I virkeligheden fungerer den her idé jo ud fra en helt kynisk betragtning om, at det er lettere at få forhandlet en aftale hjem med et teater i udlandet, hvis vi er flere om at betale."

VI KAN ENDNU MERE

Fordelen ved et mere uformelt netværk er, at arbejdet foregår i en form for åbenhed og med en stor grad af frivillighed.

"I andre netværk kan der være regler og afrapporteringspligt, men vi kører 100 pct. lystbetinget. En konkret idé er bare en helt konkret lyst til, at "det her stykke vil vi gerne vise - vil du også det?". Så er den egentlig ikke længere. Det uformelle rum, vi opererer i, øger lysten til at være med, og det bør forblive et uformelt netværk, for på den led er vi med til afbureaukratisere teaterverdenen," siger Henrik Gadegaard, der ikke decideret har måltal for aktiviteterne, men han har noteret sig en stigning, der næppe har toppet.

"Før vi begyndte med den her form for samarbejde på tværs, blev der inviteret meget få internationale gæstespil indenfor børne- og ungdomsteater til landet. Tidligere var det også for det meste på teaterfestivaler, at der blev vist internationale gæstespil. Jeg er ret sikker på, at vi kan øge samarbejdet endnu mere i fremtiden efter den model, vi allerede bruger," siger han.

DANSKE STEMME TIL STYKKE FRA SCHWEIZ

Et af eksemplerne er forårets schweiziske stykke ".h.q.". Det blev spottet i udlandet og er som noget meget sjældent for

gæstespil blevet udstyret med en dansk oversættelse. Mark Van der Velden, kunstnerisk leder hos Zebu på Amager i København fortæller:

"Forårets schweiziske stykke med titlen ".h.q." er endda blevet til en co-produktion, hvor vi har sendt en dansk skuespiller til Schweiz for at indtale en dansk lydside til teaterstykket. Det er en meget eksperimenterende fortælling, hvor publikum går ind i ni forskellige rum med høretelefoner på. Vi bliver fire eller fem teatre, der går sammen om at spille det nyskabende stykke," siger Mark Van der Velden.

"Det er sjovt, du kalder det for et "netværk". Når du siger det, føler jeg næsten, at det bliver opgraderet til mere, end det egentlig er. Som jeg ser det, griber vi bare til nogle samarbejder ud fra konkrete idéer, og så opstår der på den baggrund en lille ad-hoc gruppe af teatre, der arbejder sammen om hvert projekt. Vi opererer ikke under radaren med vilje, og vi har ikke reageret imod noget bestående. Vi gør det bare på den her måde, fordi det er lettere med to, tre eller fire teatre ad gangen i et samarbejde end med syvogtyve," siger Mark Van der Velden, der aldrig har set en officiel deltagerliste, og blandt andet derfor tøver han med at bruge begrebet netværk.

TILLID ER ET NØGLEORD

Jacob Højgård Jørgensen, teaterchef på Teater Nordkraft i Aalborg, har også optrådt som medlem af netværket flere gange. Han kalder det for "et netværk i ordets virkelige betydning".

"I begyndelsen famlede vi lidt overfor hinanden, fordi vi ikke helt vidste, hvem der ville være med til hvad. Efter en stribe vidt forskellige kontakter og forsøg, er vi blevet meget mere rutinerede. Det viser eksemplet med det schweiziske stykke ".h.q." også. Lige netop det stykke er efter min mening lidt af et kvantespring, fordi vi kommer om på den anden side af kun at vise stykker uden ord fra udlandet til vores børn og unge. For mig at se er beviset på, at netværker virker, at vi kun med én mailbesked og kendskab til hinandens smag kan handle på en baggrund af tillid, vi har opbygget til hinanden," siger han. ■

TEATRE

Følgende teatre har indtil videre været med til at invitere et eller flere internationale teaterstykker for børn og unge til Danmark, og flere kan være på vej:

- Teatret Gruppe 38 i Aarhus
- Zebu på Amager
- Møllen i Hadsten
- Nordkraft i Aalborg
- Nørregaards Teater i Odense
- Grønningens Teater i Næstved
- Teatercentrum

FORESTILLINGER

Indtil videre har følgende stykker været inviteret til Danmark, og flere er på vej:

- Hugo e Ines: "Short Stories"
- Teatteri Sudenenne: "Ægget Klækker"
- Theater Mala Scene: "Parachutists"
- Trickster p: ".h.g."

24 FÅR PENGE TIL UDDANNELSE OG UDVIKLING

DANSK SKUESPILLERFORBUND HAR UDELT DE ÅRLIGE LEGATER TIL UDDANNELSE OG UDVIKLING INDEN FOR FAGET TIL EN RÆKKE MEDLEMMER INDEN FOR ALLE FAGGRUPPER. MODTAGERNE FIK OVERRAKT LEGATER OG BLEV FEJRET AF KOLLEGER VED EN RECEPTION I DANSK SKUESPILLERFORBUND DEN 24. JANUAR.

FØLGENDE MEDLEMMER HAR FÅET LEGATER:

DANSERE

EMMA-CÆCILIA AJANKI & JULIA GIERTZ
Legatet skal anvendes til rejse til New Zealand for at dykke ned i maorikultur, kønsroller og traditionel haka-dans.

SOFIE CHRISTIANSEN
Skal tage en master i teaterpædagogik

KOREOGRAFER

KIRSTINE ILUM
Rejser til Manila i forbindelse med projekt om angst og magtmisbrug.

LOTTE SIGH
Får legatet til at styrke og udbrede sit internationale netværk med bl.a. det formål at bygge bro mellem moderne og klassisk danseudtryk- og miljø.

OPERASANGERE

THOMAS PRÆSTEGAARD
Legatet skal anvendes til intensiv undervisning hos Gregory Lamar for at få udvidet repertoiret til at favne både Wagner og Strauss.

SIGNE SPANG COLDING
Skal på en måneds ophold ved Riccardo Serenellis sangakademi i Italien, hvor hun ønsker at fordybe sig i bel canto repertoiret.

ANNA FORSEBO
Anvender legatet til at modtage undervisning hos Robert Morrison, der arbejder som coach på The Metropolitan i New York.

MUSICALPERFORMERE

LIV STEVNS PETERSEN
Skal under et ophold i New York videreudvikle sine dansefærdigheder og søge inspiration inden for stepdansen.

MORTEN STAUGAAARD
Vil anvende legatet til undervisning hos den klassiske britiske sanglærer Janice Chapman, der er medstifter af British Voice Association.

SANDRA ELSFORT
Deltager i et fire ugers intensivt kursus på The Lee Strasberg Theater and Film Institute i New York.

SKUESPILLERE

SVEND E. KRISTENSEN
Skal anvende legatet til en inspirationsrejse til Tyskland, hvor han skal besøge teatre og deltage i workshopper og kurser inden for skuespilteknik og dukkeføring.

MARTIN HYLANDER BRÜCKER
Anvender legatet til studierejser til henholdsvis Berlin, hvor han skal deltage i Talent Campus og besøge Nobert Ghafouri, og Los Angeles, hvor han skal følge skuespillercoachen Annie Grindleys arbejde.

GERARD BIDSTRUP
Vil fordybe sig i sin foretrukne skuespilteknik Meisner-teknikken ved et besøg på William Esper's studie i New York.

NINA CHRISTRUP
Vil anvende legatet til at uddanne sig til certificeret hospitalsklovner. Er efter endt uddannelse garanteret arbejde som klovner på et hospital.

TOVE BORNHØFT
Skal til Wuppertal for at blive undervist af Malou Airaud, der er medstifter af Pina Bausch Tanztheater, for på den måde at videreudvikle og uddanne sig inden for koreografi.

DYA JOSEPHINE HAUCH
Anvender legatet til at undersøge den moderne fortællekunst ved at deltage i bestseller kurser samt tage til New York og deltage i fortælleraftener på "The Moth".

ADAM BRIX
Vil fortsætte et udviklingsarbejde med sin mentor Frank Corsaro – en af Actors Studios grundlæggere.

KAROLINE MUNKSNÆS
Vil anvende legatet til at uddanne sig til certificeret hospitalsklovner. Er efter endt uddannelse garanteret arbejde som klovner på et hospital.

RENE BENJAMIN HANSEN
Skal til New York og undersøge mere om "Homo-kulturen" for at udvikle det nystartede homoteater "Hils Din Mor". Han er i kontakt med de etablerede homoteatret i NYC og vil deltage i åbne debatter med henblik på at erfaringsopsamle.

BIRGITTE GETTING
Birgitte er operasanger, men ønsker at videreudvikle sig som skuespiller ved at deltage i en teaterworkshop i Frankrig med Mario Gonzalez, der arbejder med Comedia Dell Arte, klovner og interaktion med publikum.

MARTIN GEERTZ
Skal på en rejse i Asien og studere kulturudbud i denne verdensdel.

HENRIETTE ROSENBECK
Anvender legatet til en studierejse til Oslo og Reykjavik med henblik på at udvikle et nyt kompagni inden for scenekunst med forbillede i det norske Verk Produksjon.

JACOB HØJLEV JØRGENSEN
Skal på et kursusforløb i Los Angeles hos Judith Weston, der arbejder med såkaldte "action verbs".

THERESE DAMSGAARD
Skal på Comedia Dell Arte kursus på teaterskolen Lecoq Lees i Paris for at forbedre sine værktøjer som skuespiller inden for dette felt.

NAVNEKONKURRENCE

Inspireret af det amerikanske "Actors Studio" udvider Dansk Skuespillerforbund nu sin eksisterende kursusvirksomhed med et tilsvarende – dansk tilpasset – koncept. Tilbuddet skal være en kontinuerlig platform for ALLE DSF's medlemmer med daglige træningstilbud af høj faglig kvalitet, som muliggør vedligeholdelse og dygtiggørelse inden for de respektive fag. Tilbud, der alle stiler mod at højne det enkelte medlems faglige kunnen. Det daglige træningstilbud skal sikre medlemmernes fornemmelse af kontinuitet i en omskiftelig branche. Platformen skal samtidig styrke muligheden for dialog mellem medlemmerne – fagligt og socialt.

Men dette nye sted skal navngives, og derfor udskriver Dansk Skuespillerforbund en navnekonkurrence for dette nye sted med masse af muligheder.

Stedet kommer til at give DIG

- Daglige træningsmuligheder
- Kortere og længere kurser med de bedste undervisere fra ind- og udland
- Arbejdsrum og mødefaciliteter
- Inspiration og netværk på tværs af faggrupper

Disse træningsmuligheder bliver for Københavns vedkommende placeret samme sted som resten af Dansk Skuespillerforbund, nemlig i de nye lokaler på Tagensvej.

Har DU et forslag til hvad vi skal kalde dette nye tiltag, så send det til Karin Iwersen, ki@skuespillerforbundet.dk, senest onsdag den 22. februar og VIND et legat på 8.000 kr., som valgfrit kan benyttes til studierejse i ind- eller udland.

Vi gør opmærksom på, at præmien er skattepligtig og opgives som B-indkomst.

Læs meget mere om dette nye spændende tiltag i de kommende nyhedsbreve og på DSF's hjemmeside.

DET BLIVER DIT STED, SÅ BIDRAG TIL FESTLIGHEDERNE MED DIT FORSLAG.

DANSK SKUESPILLERFORBUND HOLDER GENERALFORSAMLING

SØNDAG DEN 13. MAJ 2012 - KL. 12.00

Der arbejdes lige nu intenst på at finde et nyt skønt sted til arrangementet, og vi håber at et hav af medlemmer vil møde op og være med til at gøre dagen faglig og festlig. Som sædvanlig er der fest bagefter for de fremmødte. Mere information følger i næste nummer af "Sceneliv". Glæd dig. Der er formandsvalg i år og naturligvis valg til bestyrelsen.

Alle kandidater kan melde sig frem til 11. marts 2012.

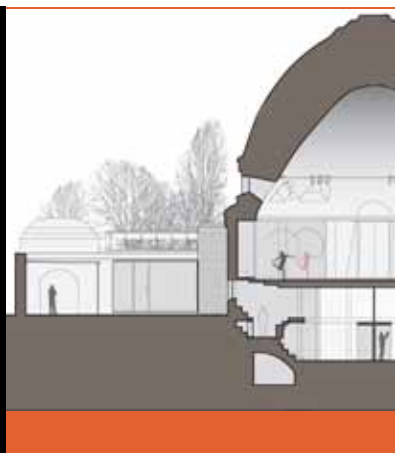
Tilmeldingen skal være bilagt en personlig præsentation på maks. 1/2 A4-side.

**Kom ud af busken og arbejd for dit forbund.
Vi har brug for dig!**

Mange hilsner

Arbejdsgruppen Generalforsamling 2012

AT DANSE MED NORD

KØBENHAVNS NORDVESTKVARTER FÅR ET NYT DANSE- OG BEVÆGELSESHUS I ET NYRESTAURERET KAPEL. DET KOMMER BL.A. TIL AT RUMME ET PROJEKT, DER HAR SOM MÅL AT SKABE STJERNER UD AF BYDELENS 10-ÅRIGE RØDDER.

Af Johan Seidenfaden Foto: Dans i Nordvest

Alkoholikernes flasker og narkomanernes søvlpapirrester er blevet fjernet fra skolegårdens gamle bænke, så gæsterne kan føle sig velkomne. Vi er på Uppercut Danseteater på den nedlagte Frederikssundsvejens Skole i Københavns Nordvest-kvarter. Indenfor er forestillingen "The Discovery" netop slut. Seks drenge i 20'erne har i tre kvarter kastet sig rundt i en blanding af breakdance og moderne dans og fortalt historien om en fyr, der bliver smidt ud hjemmefra og møder mange ubehagelige og syrede typer, før han endelig finder ligesindede.

Det er dansernes egne historier, deres egen forestilling, og nu klapper publikum, og en flok tweens-knægte med kasketter og store jakker er gået ned til scenen. Pludselig løber en af de små fyre ind på scenen, springer op og slår en kolbøtte i luften. Han havde lige et powermove, han ville vise frem. Alle de seje drenge går til dans her i Dans i Nordvest, og danserne fra Uppercut er deres undervisere, og nu bliver der hilst, grinet og udtrykt anerkendelse.

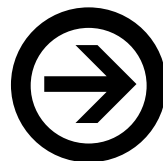
Det er teaterleder Cher Geurtzes drøm, der er blevet til virkelighed.

"Uppercut kæmper for, at børnene møder dansen på en professionel måde. De møder superdygtige dansere, som også kan undervise, og som sætter gang i børnenes udvikling. De er et sted, hvor de føler sig som en del af et fællesskab, og hvor de tør at slå sig løs og være kreative. Det er det, som jeg synes er unikt ved vores projekt: At vi udvikler dansen sammen, amatører og professionelle," forklarer hun.

DANSEN GRIBER IND I OMGIVELSERNE

Cher Geurtze, der kom til Danmark fra USA i 80'erne, er tid-

Casper Christophersen, der startede i Dans i Nordvest som dreng og i dag underviser bydelens børn i dans.

CHER GEURTZE

57 år, født i USA.

Uddannet fra Boston Conservatory of Music, Dance and Drama.

Kom til Danmark i 1982 og kort efter etablerede hun og dansekollegaen Ann Crosset Uppercut Danseteater.

For 12 år siden startede hun "community dance-projektet"

Dans i Nordvest, der er anerkendt for at tiltrække de lokale børn og unge, der ellers ikke benytter de etablerede kulturtilbud.

VEST

ligere professionel danser, men en skade har tvunget hende til at fokusere på det organisatoriske. Hun står i spidsen for Uppercut Danseteater, danseskolen Dans i Nordvest, og nu altså også for bydelens kommende kulturhus for dans og bevægelse: Dansekapellet.

Både Uppercut Danseteater og Dans i Nordvest flytter sammen med Cher op i det gamle krematorium på toppen af Bispebjerg. Det bliver kulminationen på mange års arbejde med at etablere et professionelt teater og en danseskole, der er dybt forankret i det omgivende miljø.

For Cher har det nemlig altid handlet om at få dansen til at gribe ind i den omgivende verden: Tilbage i 80'erne og 90'erne gik hun i Uppercut sammen med Sheila de Val, der i dag er leder af Skolen for Moderne Dans, nye veje for at involvere børn i skabelsen af dansekunst. På et tidspunkt fungerede de som sprogkonsulenter på Frederikssundsvejens Skole for nytilflyttede indvandrerbørn med ringe dansk kundskaber – med dans og bevægelse som redskaber. Og det blev en skelsættende oplevelse.

DE KLODSEDE BLEV STJERNER

"Der skete det, at de andre børn i skolen pludselig blev opmærksomme på den her klasse, der førhen var anset som klodsede og nogle, der ikke kunne noget. Når hele skolen for eksempel blev inviteret til at se fremvisningen af deres forholdsords-koreografi, var alle spændte på, hvad de nu havde fundet på. Der blev talt om deres dans, og hvor heldige de var, at de måtte danse i skoletiden. Klassen fik status og blev nærmest stjerner på Frederikssundsvejen Skole. Der var to ting, der gik op for mig. Dels hvor vigtigt

det kropslige er for indlæring – dels hvordan man med dansen som redskab kan vende en social situation."

Cher besluttede sig for, at realisere dansens potentiale og danne et decideret "community dance-projekt" i Nordvest. Det viste sig hurtigt at blive en succes. Blandt andet fordi Cher så, at for at få drengene med, skulle street-kulturen inviteres indenfor. Hiphop og breakdance kan nemlig noget helt særligt.

Casper Christophersen startede i Dans i Nordvest, da han var 10, og han ved godt, hvorfor breakdance appellerede så kraftigt til ham:

"I breakdance stiller du dig ud, og så er det kun dig. Alle de andre kigger på dig. Nu handler det bare om, at du skal vise det vildeste, og hvis ikke du viser det vildeste, så taber du. Der er virkelig noget på spil for dig ... kun dig. Det kunne jeg godt lide."

Casper har været med fra starten. Han startede på capoeira-holdet – fodbold og karate var ligesom prøvet og gik kort efter over på breakdance-holdet. Det var Cher Geurtze, der opfordrede ham til at skifte: "Du trænger til at få lidt bedre styr på rytmen", havde hun sagt. I dag er Casper 22 år, underviser i Dans i Nordvest og er en af de faste voksne dansere i Uppercut.

For øjeblikket har Casper Christophersen dog fin tid til at sidde på café på Nansensgade og tale med Scenelivs journalist. Et overrevet korsbånd har givet ham en meget ufrivillig dansepause på et halvt år. Han har "slugt den", men det har tydeligvis ikke været nemt, for dansen er gået fra at være noget "sejt" til at være en grundlæggende del af livet. Taknemmeligheden til Cher fornemmer man hele tiden.

VI VAR NOGET VÆRD

"Hun har gjort, at der er en hel masse drenge, der er kommet ind og har fået lov til at prøve kræfter med at danse på en måde, som, de selv syntes var fed. For det første fandt hun nogle lærere, som var seje, de havde sejt tøj på, de kunne nogle seje ting. Det kan drenge godt lide. Man ser på dem og tænker: 'Ok, dét der gad jeg godt lære.'"

"Hun gjorde også noget andet, som jeg i dag kan se, var helt genialt. Hun så os på en eller måde som nogle, der kunne noget – selv om vi overhovedet ikke kunne noget på det tidspunkt. Hun så os som nogle, det ville være værd at sælge shows med. Det var totalt overkill, når jeg tænker tilbage på det. Vi kunne ikke en skid, men det syntes hun bare. Hun ville vise, at nu havde hun fundet nogle børn i Nordvest, som kunne danse."

For Cher ligger der en bestemt filosofi bag ønsket om at komme ud og vise de unges forestillinger frem. Den hedder "se og blive set" og handler om, at danserne skal føle sig som en del af kulturlivet.

"Vores arrangementer er dels her i kvarteret, men det er også på de store kulturinstitutioner i København, hvor de kommer ind af personaleindgangen i Den Sorte Diamant, Glyptoteket, Statens Museum for Kunst, Det Kongelige Teater og så videre. Det giver respekt og en følelse af, at kultur faktisk er noget, at livet ikke bare er at gå i skole og arbejde i Brugsen. Kulturen er også en måde at leve på og at komme i kontakt med andre på," forklarer hun.

DET ER IKKE EN STØTTEGRUPPE

Casper har, som han siger med et smil, ikke stjålet så mange biler. Men en af grundene til, at alle partier i den københavnske borgerrepræsentation er så begejstrede for Dans i Nordvest, er projektets evne til at nå nogle af de unge, man ellers frygter vil gøre Nordvests gader usikre.

"Der er mange hernede, der har været gennem nogle ting. Men jeg synes, det ligger i baggrunden, og det er det helt rigtige. Det er jo ikke en støttegruppe. Det handler om, at der skal danses. Der er nogle af børnene, der er her rigtig meget, for jeg tror ikke, de har så meget andet at lave – men på en måde er det jo fedt, at de er der så meget."

"Mange af de der rigtige rødder, de stopper ret hurtigt, men der er også nogle, der bliver. Det kan man jo ikke styre. Vi kan bare stille vildt gode faciliteter og vildt god undervisning op, og hvis de har lyst, så er vi på. Så kører vi."

SKYDEØVELSE MOD VINDUERNE

Men der har også været udfordringer. Den største var nok, da kabalen omkring det nye Ungdomshus skulle gå op. Dans i Nordvest og Uppercut blev som taberne smidt ud af deres lokaler på Dortheavej og i stedet henvist til den nedlagte Frederikssundsvejens Skole med lokaler, der ikke var velegnede til dans og forestillingsaktiviteter, og som samtidig var hårdt plaget af hærværk. Alle skolens vinduer ind mod gården er for eksempel blevet erstattet med træplader,

KULTURBORGMESTER PIA ALLERSLEV OM DANSEKAPELLET

"Dans i Nordvest er en forening, der gennem 10 år har haft stor succes med deres arbejde med børn og unge. De kan få børnene med sig, og via dans og engagement lærer børnene og de unge at tage ansvar for egen læring og fremtid."

"Nordvest er et kvarter uden mange kulturtilbud, men det er en kreativ bydel med mange små kreative virksomheder, og jeg

synes der er sket meget i Nordvest de seneste år. Vi har fået et flot nyt kulturhus og bibliotek, der har i mange år ligget børneteateret Batida, og nu får vi landets første specialdesignede dansehus for børn og unge. Kapellet bliver et unikt sted med fem sale, så ud over Dans i Nordvest vil der blive plads til en lang række andre foreninger og masser af aktiviteter for børn og unge."

DANSEKAPELLET

Dansekapellet er et nyt kulturhus, der alene skal fokusere på dans og bevægelse.

Indtil 2003 fungerede lokalerne som krematorium, og indtil 2009 blev kapellet brugt ved bisættelser på Bispebjerg Kirkegård.

Københavns Kommune yder en årlig driftsstøtte på 4,3 mio. kr. til Dans i Nordvest. Udover kommunen har Lokale- og Anlægsfonden samt Nordea Fonden finansieret ombygningen af huset.

Det anslås, at det nye danse- og bevægelseshus vil blive besøgt af 175.000 mennesker årligt. Nogle til træning, andre som publikum.

Dansekapellet åbner i februar.

efter lokale gangstertyper havde holdt skydeøvelse derinde.

"Vi kommer ned en morgen, og så er der sådan nogle små huller i alle vinduerne hele vejen hen," husker Casper.

Men nu lysner det for det danseprojektet, der i flere år har været på Københavns Kommunes "finanslov". Det gamle krematorium på toppen af Bispebjerg Bakke er blevet forvandlet til Dansekapellet, et nyt dans- og bevægelseshus, der blandt andet skal rumme Uppercut og Dans i Nordvest. Casper vil gøre sit for at skabe nyt liv bag de gamle mursten.

"Nu har vi fået de her fede lokaler, så de skal bare fyldes med børn og unge, der har det sjovt og hænger ud og elsker at danse og bliver venner med hinanden. Og vi skal lave rigtig fantastiske forestillinger og fede battles og koreografi-konkurrencer for de bedste dansere, og vi skal skaffe gæsteforestillinger fra Korea og Frankrig. Vi skal sørge for, at der kommer liv i huset. Det er den virkelig gode mission." ■

DEN GODE HISTORIE KAN GØRE ONDT

DANSKERNE ER VILDE MED AT LÆSE BIOGRAFIER OM KUNSTNERE. EN GOD BIOGRAFI FORUDSÆTTER DOG ÅBENHED HOS HOVEDPERSONEN, VENNER, FAMILIE OG KOLLEGER, FOR DEN GODE HISTORIE ER IKKE KUN GOD.

Af Jacob Wendt Jensen

I de senere år har det vrimlet med biografier fra kulturens og underholdningens verden. Sidste år udkom der fx bøger om Ghita Nørby, Kjeld Petersen og Dirch Passer, "Matador", Erik Balling og Michael Moritzens samtalebog "Respekt", hvor blandt andre Henning Jensen, Birthe Neumann og Jesper Langberg kom til orde. I det nye år er der bl.a. en bog på vej om teater- og revymanden Klaus Pagh.

Sceneliv har talt med to hold forfattere, der også er på vej med nye biografier, nemlig "Axel Strøbye", som skrives af Per Kaae og Per Kuskner, og historien om Preben Kaas som Jakob Steen Olsen og Rikke Rottensteen fortæller.

BÅDE OP- OG NEDTURE SKAL MED

Per Kuskner har før jul udgivet en bog om tv-serien "Matador", og han arbejder nu sammen med Per Kaae på en biografi om Axel Strøbye, der udkommer næste år. Kaae har tidligere skrevet en biografi om både sangeren Tommy Seebach og skuespillerkæmpen Karl Stegger, ligesom der er en fortsættelse til bogen om "Mordet på Peter Bangsvej" i pipelinen. Begge forfattere har arbejdet på ugebladet Se & Hør i en årrække.

"Det vigtigste for mig er, at der er turbulens i historien med flere op- og nedture. Hvis der ikke er det, bliver en biografi ikke særlig interessant. En helt retlinet historie, hvor man går fra den ene scene og den ene film til den anden, er simpelthen for kedelig at læse. Efter at være igennem materialet om Strøbye fandt jeg ud af, at der er de dramaturgiske punkter, der skal til, så bogen ikke kun kommer til at handle om "Olsen-Banden" og "Matador" men om mennesket Strøbye. Axel Strøbye traf mange drastiske beslutninger i sit liv. Der er kampe med Det Kongelige Teater, og i privatlivet er der også meget at skrive om. Her gælder det om at komme til bunds i det hele og så bagefter bruge fingerspidserne i forhold til, hvad der skal med. Det er noget, jeg er specialist i med min baggrund som journalist på Se & Hør," siger Per Kaae.

Axel Strøbye spurgte i sin tid Kaae, om han ville skrive en bog om ham.

"Kort efter døde han desværre, så det blev ikke til noget dengang. Oveni den lille personlige krølle på historien, så har jeg altid grinet meget af Strøbye. Det er vigtigt, at man har en personlig beundring for den person, man skal skrive om. Jeg har også arbejdet sammen med ham på en reklamefilm."

MERE ÅBENHED I GAMLE DAGE

Hvor meget kan man tillade sig at træde i karakter som fortæller?

"Jeg mener godt, man må stikke næsen lidt frem, men man må naturligvis ikke digte. Det er det her alt for alvorligt til. I forhold til den gamle journalistiske regel med, at man skal dobbelttjekke alting, kan man dog næppe altid gøre det i arbejdet med en biografi. Jeg går som hovedregel ud fra, at det, folk fortæller mig, er rigtigt, men når jeg hører modstridende historier, tjekker jeg dem grundigt efter. Det kan være svært at få et forløb ud af en livshistorie, og her prøver jeg at skabe en vekselvirkning mellem privatlivet og arbejdslivet. Ofte sker der jo flere ting på samme tid i et liv. Hvis nu Axel Strøbye spiller sit livs rolle, samtidig med at han havde en hård tid privat, begynder det for alvor at blive spændende."

Hvor vigtige er interviews med nulevende kilder?

"Meget vigtige. Med hensyn til skuespillere i Axel Strøbys generation, var de jo – modsat, hvad man skulle tro – langt mere åbne, end man er i dag. De fortalte meget mere om deres privatliv, problemer og skilsmisser. I Strøbys tilfælde fortalte han dengang meget om, hvorfor han for eksempel blev skilt fra Lone Hertz, og at han synes, hun var sådan og sådan. I dag ser man næppe skuespillere fortælle om en skilsmisse andet end gennem en kort pressemeddelelse."

Opstår der ikke let konflikter mellem journalist og skuespiller?

"Skuespillere lever af, at folk kan lide dem. De skal trække mennesker i teatret og biografen, så de har egentlig ingen interesse i at fortælle noget mindre flatterende om dem

TRE SLAGS BIOGRAFIER

Donald Spoto har skrevet biografier om en stribe store amerikanske skuespillere og instruktører som Alfred Hitchcock, Audrey Hepburn, Alan Bates og Grace Kelly og han går altid først i gang, når hovedpersonen er lagt i graven. Eneste undtagelse i sin tid var Elizabeth Taylor, fordi han vurderede, at hendes karriere var tilpas meget forbi. Et liv skal være levet næsten helt og fuldt, før en bog kan blive interessant nok.

I den forbindelse taler vi om en biografi, hvor en journalist eller en forfatter graver flest mulige kilder frem og laver flest mulige interviews og ud fra informationerne skriver han en biografi. Om en afdød eller nulevende person.

En anden måde at gå til en bog på er, at en journalist interviewer en nulevende hovedperson og skriver bogen, som om vedkommende selv har gjort det.

Tredje mulighed er, at skuespilleren eller instruktøren skriver selv. Det er dog i de færreste tilfælde, at der slet ikke har været en ghostwriter med i processen.

selv. Der, hvor journalisten synes, der ligger en spændende historie, vil være lige nøjagtigt der, hvor hovedpersonen ikke synes, det er særlig fedt at komme hen – og det bør skuespilleren sætte sig ud over. Vi er jo alle mennesker på godt og ondt, og ingen har godt af en kedelig overfladisk bog.

DEN RETTE TIMING

Jakob Steen Olsen og Rikke Rottensteen er kommet til biografiskriverfaget med en kombination af en universitetsbaggrund og en passion for revy, hvilket fik dem at skrive "Kammerat med solen – en biografi om Stig Lommer". Deres naturlige næste skridt er en biografi om Preben Kaas, der bl.a. var revydirektør, tekstforfatter, skuespiller og levemand.

"Du skal være interesseret i det menneske, du skriver om, og den tid, vedkommende levede i. Og så kigger du naturligvis også lidt på markedet. Hvad mangler der? Alle store nulevende navne er omtrent græsset af, så hvad mangler der rent teaterhistorisk? Sådant en som Preben Kaas havde et drive udover det sædvanlige, og derfor tegnede han sin tid som kun få andre. Han havde simpelthen stor indflydelse. I forhold til Preben Kaas er det også en bog, der skal skrives nu, hvis man vil have nulevende vidner med. Vores bog om Stig Lommer blev nok i virkeligheden lavet en postgang for sent," siger Jakob Steen Olsen.

Timing er også helt essentiel i forhold til at få de rette kilder til at medvirke.

"Indtil videre har vores hovedkilder som for eksempel Preben Kaas' tre døtre været meget åbne, og det samme gælder Lisbet Dahl. Kaas har på mange måder haft et svært liv, og den historie har gjort ondt på familien og omgangskredsen, men nu er tiden blevet moden til at fortælle den sandfærdige historie," siger Rikke Rottensteen.

Steen Olsen supplerer:

"Mange af kilderne vil gerne være med, fordi de synes, at nu skal Preben Kaas have ristet en rune. Der bliver måske nok rippet op i dramaet, men samtidig fortæller vi jo revyhistorie. Vi bliver taget godt imod, når vi peger på vores bog

om Stig Lommer. Måske bedre end hvis vi havde skrevet om Anni Fønshøj og Peter Lundin."

NEJ TAK TIL MIDTVEJSBIOGRAFIER

Hvad er fordele og ulemper ved at være et makkerpar?

"Det er først og fremmest dejligt for omgivelserne, for så slipper de for at høre om detaljer og kommatering. Når først det kører, går man jo helt ind i en anden verden. Vi kendte Stig Lommer bedre end vores nabo, og det gjorde omgivelserne ikke," siger Rikke Rottensteen.

"Og vi kan diskutere stoffet med en anden, der er ligeså godt inde i stoffet som en selv. Hvis man ellers kan li' hinanden, er fagligt på niveau og er enige om stilen og tolkningen af hovedpersonens skæbne, er det godt at være to. Da vi skrev om Stig Lommer, kunne vores redaktør ikke gætte, hvem der havde skrevet hvad. Så tæt ligger vi på hinanden i skrivestil," siger Jakob Steen Olsen.

Hvad er bundgrænsen for, hvornår en kulturskikkelse er interessant nok til en biografi?

"Man skal have vist sin kunstneriske værdi mere end én gang. Der skal være holdbarhed til en længere fortælling, og det ville der nok typisk ikke være i en X-faktor-deltager. Vi vil heller ikke skrive om nogen, der ikke er en god kunstner i vores øjne. Om Preben Kaas siger vi, "hold kæft hvor er han god", hver gang vi har set nogle gamle klip," lyder det fra Rikke Rottensteen og Jakob Steen Olsen supplerer:

"I øjeblikket er der tendens til, at man begynder at lave biografier om de 50-årige, fordi alle dem med en hel karriere allerede er lavet. Der vil jeg helst ikke hen. Under alle omstændigheder skal hovedpersonen beslutte, hvor meget af hovedstolen, de vil give. Jo mere man er villig til at fortælle, jo bedre en bog bliver det. Mange dårlige bøger tjener ikke noget formål, og derfor havner de i udsalgskurven i boghandlerne enormt hurtigt." ■

KURSER OG MORGENTRÆNING

MORGENTRÆNING

Dansk Skuespillerforbunds morgentræning starter igen fra den 30. januar og kører frem til den 3. maj. Der undervises fra kl 9.00-11.00 eller 12.00 i forbundets sal på Skt. Knuds Vej.

Mandag: Tai Chi/Qi Gong ved Anders Gjerløv
Tirsdag: Improvisation ved Ole Boisen
Onsdag: Sang ved Nana Fagerberg
Torsdag: Åben torsdag/medlemsmøder (se nedenfor)
Fredag: Filmskuespilteknik ved Jonas Elmer

Træningskort til morgentræningen købes i forbundets reception inden for kontortiden. Det koster 200 kr. og giver adgang til fri træning i hele perioden. Der undervises ikke i uge 7, vinterferien og uge 14 op til påske.

ÅBEN TORSDAG - FORÅRSPROGRAM

2. februar: Overvejer du at blive selvstændig ved Lars Toft Simonsen, chefjurist hos FTF-A
23. februar: Spørgetid hos revisoren ved Bent Malinovskiy
8. marts: Fundraising til kreative projekter ved Maiken Ingvordsen
22. marts: Kunst- & projektstøtte ved Kirsten Sylvest & Erling Larsen
19. april: Castingseminar ved DSF & CPH Pix
3. maj: Dit eget projekt – hvordan søger du penge ved Erling Larsen

"Åben Torsdag" foregår som hovedregel i DSF's lokaler på Skt. Knuds Vej.

TRÆNING OG KURSER I PROVINSEN

I Odense, Aarhus og Ålborg vil der også være morgen-træning samt korterevarende kurser. Betaling giver også fri adgang til al morgentræning i København i foråret.

AARHUS: FORREST YOGA MED MAI NICHOL

Forrest Yoga er en kraftfuld, dynamisk yoga stil, som udfordrer og lærer dig at gå i dybden med dit fokus, dit åndedræt, fremme følelsen af helhed i kroppen og ikke mindst din forbindelse til dit center (Core). Styrke eller smidighed er ikke en forudsætning for at deltage, blot villigheden til ærligt at arbejde med og udforske dine grænser.

Mai Nichol har dyrket yoga siden 2000 og er uddannet i henholdsvis Tyskland i 2005-2006 og siden i Forrest Yoga i USA i 2009. Hun har siden 2007 undervist hos bl.a. Getstrong Yoga og Pilates Studio, FO og hos private firmaer.

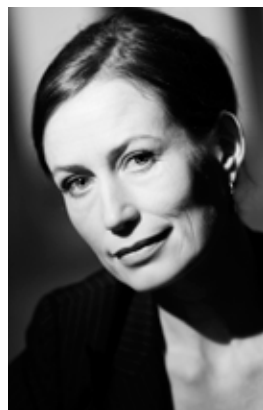
Tidspunkt: Torsdage 2. februar – 20. april kl. 9.30-11, dog ikke den 16. februar og 5. april
Sted: Bodybasement, Majlgade 27-29, 8000 Aarhus C
Tilmeldingsfrist: Hurtigst muligt via DSF's hjemmeside
Pris: 200 kr.

ODENSE: MEISNERTEKNIK MED SARAH BOBERG

Meisnerteknik er en konkret arbejds metode, der fokuserer på nærvær og samarbejde. Sanford Meisner var en af grundlæggerne af The Group Theater.

Formålet med kurset er at styrke skuespillernes koncentrations- og perceptionsevne og give dem solide redskaber i forhold til film, tv, casting og nærvær på scenen. Træningen består af et repetitionsbaseret øvelsessystem, hvor deltagerne arbejder to og to, samt et tekstarbejde, hvor deltagerne bl.a. lærer bedre forberedelse og at finde deres karakters funktion.

Sarah Boberg er uddannet skuespiller og underviser i New York på bl.a. Actors Studio og William Esper Studio. Har undervist på Den Danske Filmskole, på Filmhøjskolen i Ebeltøft samt på teaterskolerne i Århus, Odense og København.

Tidspunkt: Mandag den 7. maj – fredag den 11. maj kl. 11-14.30.
Sted: Odense Teater
Tilmeldingsfrist: 10. april via DSF's hjemmeside
Deltagerantal: 10
Pris: 350 kr.

CASTING-PRÆSENTATION FOR SKUESPILLERE

Søndag d. 15. april afholder Dansk Skuespillerforbund sin årlige castingpræsentation denne gang på Den Danske Filmskole.

Dermed får du mulighed for at præsentere dig for et indbudt panel af filminstruktører og castere fra den danske filmbranche. Der er ikke tale om casting til en bestemt rolle, men en unik mulighed for at præsentere dig for potentielle arbejdsgivere.

Du får 3 minutter til rådighed, hvor du kan vise en dialog eller en monolog efter eget valg. Vi stiller stikordsgivere til rådighed, hvis du har behov for det.

Tilmeldingsfrist: 9. marts via DSF's hjemmeside.

Tidspunkt: Søndag den 15. april fra kl. 10-17.

Sted: Den Danske Filmskole, Theodor Christensens Plads 1, 1437 København.

I tilfælde af stor tilslutning vil tiderne blive fordelt efter "først til mølle". Snarest muligt efter fristen vil du modtage svar om evt. deltagelse, samt praktiske oplysninger.

Deltagelse i præsentationen er gratis og forbeholdt forbundets medlemmer.

VOICELAB WITH PERRIN MANZER ALLEN

This workshop will give you the possibility of gaining a better understanding of your voice by offering you a clear description of how the voice is built, and giving you tools and techniques to help continue your growth.

The workshop is structured with alternating group masterclasses, where theoretical information is covered and practiced - and one-on-one sessions. The entire group is allowed to observe all sessions, which allows each participant to benefit from their colleagues' experiences.

Perrin Manzer Allen studied Opera in the USA, but returned to his first love, The Musical Theater. In 1995 he became a member of the original German cast of Les Misérables. Here numerous colleagues asked for vocal help, and from these early experiences he developed his teaching skills and his belief that it is a teacher's responsibility to give the students the necessary tools and information to help themselves. He has been the vocal/musical consultant for Stage Entertainment Germany since its founding in

2000. Since August 2010, he has been the Artistic Director of the Joop van den Ende Academy, a private school training musical performers, in Hamburg.

More info www.perrinmanzerallen.com

Tidspunkt: Onsdag den 7. marts til
lørdag den 10. marts,
kl. 12.00-18.30 onsdag til
fredag – og lørdag kl.
10-13

Sted: Sankt Knuds Vej 26

Antal deltagere: 10

Tilmeldingsfrist: 6. februar

Pris: 400 kr.

LÆS MERE OM MORGENTRÆNING, KURSER OG ANDRE ARRANGEMENTER PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK

ACT INC.

ACTORS IN BUSINESS

Act Inc. søger en iværksætter

Du skal overbevise Danmark om at træning af ledere og medarbejdere med skuespillere har et kæmpe læringspotentiale.

Du er en forretningsorienteret sælger. Vi har produkterne – du skaber selv forretningen og din indkomst. Se mere på www.actinc.dk

Audition på **AARHUS TEATER**

Aarhus Teater søger 8 dansere til Broadway-musicalen La Cage Aux Folles.
Vi søger 6 herrer og 2 kvinder, der alle er gode stepdansere og kan synge kor.

Tilmeldingsfrist **20. februar 2012**
Auditions i København **28. og 29. februar 2012**
Ansættelsesperiode **25. februar til 25. maj 2013**
Se mere på **www.aarhusteater.dk/audition.asp**

at

RUNDE FØDSELSDAGE		
BO STENDELL LARSEN	60 ÅR	10. FEBRUAR
FRANK GUNDERSEN	50 ÅR	11. FEBRUAR
NINA PAULINE SÆTHER	50 ÅR	12. FEBRUAR
TROELLS TOYA	50 ÅR	19. FEBRUAR
ERIK HOLMEY	70 ÅR	25. FEBRUAR
KLAUS TILSTED SØNDERGAARD	50 ÅR	25. FEBRUAR
KIM VON BINZER	60 ÅR	2. MARTS
MERETE BYRIAL	50 ÅR	7. MARTS

I TVIVL OM PENSIONSREGLERNE?

FRA 1. JANUAR ER DER KOMMET NYE REGLER OM SKATTEFRADRAG FOR INDBETALING TIL RATEPENSIONER.

ER DU I TVIVL OM, DET BETYDER NOGET FOR DIG, KAN DU KONTAKTE PFA PENSION FOR AT FÅ RÅDGIVNING.

RINGPÅ TELEFON
70 12 50 00.

PÅSKE OG SOMMERFERIE I SOMMERHUSENE
Så er det blevet tid at søge om ophold i vores dejlige, nyrenoverede sommerhuse. Gå ind på hjemmesiden, find det hus du helst vil være i, og udfyld ansøgningsskemaet.

Ansøgningsfrist for påsken er 17. februar med svar om tildeling 24. februar.

Ansøgningsfrist for børnenes skolesommerferie er 1. marts, med svar om tildeling midt i marts.

...Lyset, Havet, Sandet og Betty Nansens Huse i Skagen ...
Er du skuespiller og medlem af Dansk Skuespillerforbund har du mulighed for at søge om ophold i Betty Nansens Hus og/eller anneks for perioden maj til september 2012.
Ansøgningsfrist: senest den 29. februar 2012

Bestyrelsen for Ida Løfbergs Fond vil i marts måned tage stilling til fordeling af husene, og svar vil blive meddelt inden 1. april 2012.

Betty Nansens Hus og Anneks udlejes efter fondens for ejeren Ida Løfbergs Fond til sceniske kunstnere. Uden for sommer-månederne kan udlejning til personer med anden tilknytning til dansk teater også finde sted. Kontakt Mariann Aakerlund, 23378472 efter kl. 17 eller på e-mail aakerlund@privat.dk
Priserne er da kr. 3.500 for det Store Hus og kr. 1.900 for Annekset.

Store Hus Anneks   **kr. 4.500 pr. uge**
                                 kr. 2.300 pr. uge
Lejebeløbene er inkl. slutrengøring.
Forbrug af afregnes efter måler.
Husene udlejes fortrinsvis for 2 uger.
Ansøgning til:
Betty Nansens Huse i Skagen
c/o Mariann Aakerlund
Kirstineparken 29, 2970 Hørsholm
Eller mail: aakerlund@privat.dk

MINDEORD

HELGE SCHEUER, 87 ÅR

Helge Scheuer – min gode kollega, tillidsmand, talsmand, formand og kammerat (så sandt som vi delte garderobe på Det Kongelige Teater gennem mange år) – er ikke mere.

Med to små situationer, vil jeg mindes ham. I den første er han primus motor i en sommerturné med et Shakespeare-lystspil. Han tog sig af alt praktisk foruden sin egen muntre rolle. Men en aften er han ikke ved sit sminke spejl til tiden. Dog kommer han lidt efter, en smule stakåndet, ind i teltet med ordene: "Så kom det på plads!". Jeg husker ikke hvad, men spurgte og sagde så: "Jamen, det skal du da vel for pokker ikke også ta' dig af". Hans korte svar – som jeg aldrig glemmer: "Er der noget man vil ha' gjort, må man gøre det selv!".

Denne hans indstilling fører år efter til den anden situation: Helge kommer ind i vor fælles garderobe med sit rollehæfte i den ene hånd og en stor papkasse under den anden arm. Kassen fuld af forenings- og forhandlingsdokumenter åbnes, skrivemaskinen hives ud af garderobeskabet, plantes på sminkebordet, ild på cigaren, og så – gang i tasterne. Vor garderobe er nu et fagforeningskontor i tiden mellem dagens prøve og aftenens forestilling. Det er blevet sagt, at vor metier er en ensom affære, javel, og en meget social affære! Skal man huske at tilføje.

At Helge var aktiv modstandsmand (som jeg læser i Politikens smukke omtale af ham, 29. december 2011) vidste jeg ikke. Han talte aldrig om det til mig, der ellers gerne havde lagt

øre til netop det emne. Måske var det dengang han erfarede om at måtte gøre tingene selv, hvis man vil ha' dem gjort.

Han var nu vor aktive medstandsmand på DKT – og huskes med TAK!

Søren Rode

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m2, lige midt i centrum af Kreuzberg 36.

Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad, vaskemaskine og internet.

Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

Henvendelse: Rasmus Munch
munch.rasmus@gmail.com

BOET EFTER JESPER KLEIN

I anledning af Jesper Kleins død kan jeg oplyse, at det er kommet mig til kendskab, at Jesper Klein har opbevaret effekter/rekvisitter for venner og bekendte.

Såfremt De har effekter/rekvisitter til opbevaring, bedes dette venligst skriftligt meddelt mit kontor inden den 20/2 2012. De bedes i den forbindelse medsende en beskrivelse af den/de pågældende effekter/rekvisitter. De vil herefter modtage nærmere orientering med henblik på en dato for afhentning af effekterne. Uafhentede effekter/rekvisitter vil blive destrueret af boet.

Henvendelse kan rettes til bobestyrer, advokat Birgitte Arnfred, Gammel Vartov Vej 16, 2900 Hellerup, e-mail: ba@arnfred-advokater.dk, tlf. 33 30 86 86.

Dansepædagogik og kreativ praksis

OPTAGELSESPRØVE

To-årig SU-godkendt uddannelse som Danseformidler (120 ECTS)

En uddannelse for professionelle dansere, der ønsker at arbejde selvstændigt med kreative samarbejdsprojekter på skoler og kulturinstitutioner

Ansøgningsfrist

26. marts 2012

Optagelsesprøve og samtaler

21.-22. april 2012

statens teaterskole
SKOLEN FOR MODERNE DANS

Yderligere information på www.teaterskolen.dk

Er du træt af at komme i tvivl hver gang du skal sætte et komma?

Er du vild med sprog?
Meld dig ind i vores
Sprogetværk
Vi mødes 4 gange
om året i Kbh. eller Århus.
Se mere på
sprogetvaerk.dk

Kom på kursus og få styr på kommaer – og mange andre retskrivningsmæssige udfordringer – én gang for alle.

Hos Danske Sprogseminarer har vi masser af undervisningstilbud til dig der vil blive bedre til at skrive korrekt. Her i foråret har vi f.eks. kurser inden for

- Tegnsætning
- Grammatik
- Korrekturlæsning
- Retskrivning
- Hurtiglæsning
- Sprogpolitik
- Journalistisk fortælle teknik
- Notat- og referat teknik
- Webkommunikation

Læs mere om de enkelte kurser på sprogseminar.dk.

Andre ambitioner?

Lad dig ikke narre af vores navn. Vi tilbyder også en række uddannelsesforløb over 5 dage med en afsluttende skriftlig eksamen. Vi har uddannelser i

- dansk korrekturlæsning
- engelsk korrekturlæsning
- skriftlig kommunikation
- webkommunikation

Læs meget mere på hjemmesiden, eller kontakt os på 3888 0912.

Danske Sprogseminarer®

3888 0912 · info@sprogseminar.dk · sprogseminar.dk · facebook.com/sprogetvaerket

Skann og se en
komplet liste over
alle vores kurser.

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 8. FEBRUAR

MØD FILMSCENOGRAFEN

TO AF DEN INTERNATIONALE FILMVERDENS MEST IØJNEFALDENDE FILMSCENOGRAFER, SARAH GREENWOOD OG NATHAN CROWLEY, HAR BESØGT DANMARK. SIDSTNÆVNTE ARBEJDER FAST FOR CHRISTOPHER "BATMAN" NOLAN.

SCENELIV BENYTTED E CHANCEN TIL AT TALE MED GÆSTERNE OG LEVERER ET KIG PÅ, HVOR FILMSCENOGRAFIEN STÅR I DAG I EN TIDSALDER, HVOR FILMMEDIET BLIVER STADIG MERE DIGITALT.

OPHAVSRETTE KOMMER IKKE PÅ UDSALG

På trods af at mange danskere har forbrugt rigeligt i december på at købe julegaver til familie og venner, er januar alligevel måneden, hvor mange forsøder den mørke tid med gode tilbud til udsalgspris.

Udsalg betyder jo – eller det gjorde det i hvert fald engang – at man sælger ud af sine varer for sæsonen, for at få plads til nye varer i butikken. Sådan har det i mange år været i detailhandlen.

Det samme ville nogle måske ønske gjaldt de varer, vi som scenekunstnere har på hylderne. I disse år er der i hvert fald et hidtil uset pres på vores ophavsret, fx rettigheder i forbindelse med genudsendelse, markedsføring, udgivelse på dvd osv. Men vores rettigheder er en vare, der ikke kan sælges ud af, uanset hvilken måned, vi befinder os i.

For nylig har der været en del skrivelser i bl.a. Politiken om ophavsretten. Hvad skal den gøre godt for? Hvorfor kan kunstnerne ikke bare følge med fremskridtet og lade alt være gratis, så de ikke begrænser den personlige og kunstneriske frihed?

En række af indlæggene demonstrerer en eklatant mangel på viden og forståelse for området – og for ophavsrettens betydning for ikke bare kunstnere, men også for kunsten i sig selv. Hvorfor skal kunstnerne, som de eneste, forære vores ejendom væk uden at få betaling, og hvordan begrænser det andre menneskers personlige frihed, at vi godt vil have betaling for vores varer. Det argument benyttes vel aldrig om en isenkræmmer, der sælger en skruetrækker: altså at det er for dårligt, at man ikke bare kan gå ind fra gaden og tage den ned af hylden uden at betale.

Der er sjældent nogen, der vender argumentet den anden vej og reflekterer over, om den ulovlige kopiering og fildeling ikke i virkeligheden begrænser kunstneres og

kunstens frihed og udvikling, fordi der kommer færre penge til området. For ulovlig kopiering er jo tyveri – på samme måde, som hvis du stjæler en skruetrækker.

Det efterhånden fortærskede argument lyder så: Det er vores egen skyld, for vi har været for sløve i optrækket med at tilbyde andre lovlige løsninger. Nix, vel har vi ej. Vi er i konstant arbejde med at finde nye muligheder i samarbejde med tv-udbydere og andre interessenter. Vi arbejder ihærdigt på sagen, og nye muligheder har allerede set dagens lys, fx Viaplay, Spotify og Voddler.

At der i øjeblikket ikke er mange andre end os selv, der kæmper for ophavsretten, ses også af, at den såkaldte "brevmodel", som skulle være den brede nationale indsats imod ulovlig fildeling, pludselig – af uvisse årsager – er ved at falde på gulvet.

Så på en række områder er det op til os i kunstnerorganisationerne – og op til hver enkelt af os – at kæmpe for, at vores rettigheder ikke smuldrer væk. Det bliver ganske givet en af opgaverne i det nye år, der ligger foran os. Men januar er jo også tiden for nytårssønsker og en frisk start med en ren tavle – og jeg tillader mig derfor at håbe og tro på, at vi med gode argumenter og intens dialog kan skabe bedre tider for ophavsretten.

Naturligvis skal vi følge med udviklingen og være lydhøre over for de ønsker, som tiden fører med sig. Men vores rettigheder må aldrig blive en gratis vare – eller komme på udsalg i januar.

Katja Holm,
formand for Dansk Skuespillerforbund

Blind Vej

Medvirkende:
Mikkel Vadsholt
Runi Lewerissa
David Rousing

Instruktion:
Henriette Holm Pathare

taastrup teater.dk

24. februar - 16. marts 2012

taastrup teater · kjeld abells plads · 2630 taastrup · tlf 43 35 27 70